

in memoriam

MONSIGNORU DRU WILHELMU KEILBACHU IN MEMORIAM

Dana 25. listopada 1982. preminuo je u Salzburgu u svojoj 75. godini života nekoć zaslužni profesor i dekan našega Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu dr. Wilhelm Keilbach, emeritirani profesor filozofije Münchenskog sveučilišta.

Dr. Keilbach rodio se u Banatskom Despotovcu 10. rujna 1908. Maturirao je 1926. u Velikom Bečkereku. Dvije godine boravio je u Biskupskom sjemeništu u Đakovu. Kao bogoslova Apostolske administrature Banata njegov ga ordinarij, tadašnji beogradski nadbiskup i administrator Banata Ivan Rafael Rudić šalje na studij u Rim. Kao pitomac papinskoga kolegija Germanikuma pohađa predavanja na Papinskom sveučilištu Gregorijani, gdje

je god. 1931. položio doktorat iz filozofije, a 1935. doktorat iz teologije. Za vrijeme studija na Gregorijani još 1930/31. pohađa predavanja o arhivistici na Tajnom arhivu Svete stolice u Vatikanu, a 1933/34. predavanja (s ispitom) iz povijesti islama na Papinskom zavodu za istočne nauke, zatim 1934/35. predavanja (s ispitom) na filozofskom fakultetu rimskoga državnog sveučilišta te praktične vježbe u Zavodu za eksperimentalnu filozofiju u Rimu. Svećenikom je zaređen 29. listopada 1933. u Rimu.

Dr. Keilbach posvetio je našem zagrebačkom bogoslovnom fakultetu svoju profesorsku mladost, prvih dvadeset godina naučavanja. Na fakultet dolazi god.

1936. gdje od zimskog semestra vrši službu honorarnog nastavnika, a 6. travnja 1937. imenovan je privatnim docentom na katedri Filozofija, pedagogika i metodika religijske nastave. U veljači 1938. postavljen je za sveučilišnog docenta na istoj katedri. Redovitom procedurom bio je 1943. izabran i predložen za izvanrednog profesora, a god. 1946. izabran je za redovitog profesora. Službu dekana vršio je u sudbonosnim godinama našega fakulteta od jeseni 1950. do jeseni 1954. Te jeseni postaje izvanrednim profesorom s titulom redovitog profesora za znanost religija na sveučilištu u Beču, a dogodine redovitim profesorom za sistematsku skolastičku filozofiju na sveučilištu u Münchenu. Tu je od god. 1966. redoviti profesor za kršćansku filozofiju i teološku propedeutiku. Emeritiran je god. 1978. te živi u Münchenu, s povremenim boravcima u okolici Salzburga.

Za vrijeme svoga zagrebačkoga naučavanja sudjelovao je u vrlo uspješnim predavanjima Pučkog sveučilišta i Hrvatske bogoslovske akademije kojoj je kroz pet godina bio tajnikom, a kroz dvije godine i knjižničarom. Bio je član stručnog uredništva bogoslovlja za Hrvatsku enciklopediju. Velike školske praznike 1934 – 1942. upotrebljavao je za daljnje znanstveno usavršavanje u Rimu, Parizu, Münchenu, Berlinu, Beču i Zürichu. U Münchenu mu je za ljetnih mjeseci kard. Faulhaber povjerio pastoralnu brigu za radnike iz Hrvatske i Jugoslavije.

Već u prvom desetljeću znanstvenoga rada, uz tolike zapažene članke u *Bogoslovskoj smotri* i drugdje te uz različita predavanja, dr. Keilbach je uvelike obogatilo hrvatsku filozofsku i teološku misao, naročito u djelima *Problem religije* (Zagreb 1935), *Uvod u psihologiju religije* (1939), *Misli o Bogu i religiji* (1942), *Religiozno doživljavanje* (1944), *Problem Boga u filozofiji* (Zagreb 1944), *Parapsihologija i religija* (1944), *Kratak uvod u filozofiju* (1945). Tomu treba pribrojiti i njegova filozofska djela na njemačkom jeziku: *Die Problematik der Religionen* (Paderborn 1936). Za studente je priredio izvrsna skripta *Logica formalis* (1946), *Metaphysica generalis seu Ontologia* (1946), *Povijest skolastične teologije u kratkim crtama* (1946) te *Duhovno bogoslovlje* (1949). Svoje kasnije radove za naučavanja u Münchenu sabrao je u dva zbornika: *Religiöses Erleben*, Münster-Paderborn-Wien 1973. (usp. BS 44 /1974/ 442–444) i *Religion und Religionen*, München-Paderborn-Wien 1976, (usp. BS 48 /1978/ 344–346).

Sasvim osobite zasluge za naš fakultet stekao je prof. dr. Vilim Keilbach kao dekan od 1950. do jeseni 1954. Tada je u pitanju bila i sama egzistencija ove naše drevne znanstvene ustanove. Katolički bogoslovni fakultet u Zagrebu, zajedno sa Sveučilištem u Zagrebu smatra svojim početkom god. 1669. kada car Leopold I, kralj Hrvatske, Dalmacije i Slavonije diplomom danom u Ebersdorfu dne 23. rujna 1669. Zagrebu podjeljuje sveučilišna prava i povlastice, koje su na državnom saboru Kraljevstva dne 4. studenog 1671. prihvaćene i potvrđene (usp. *Statut Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu*, Zagreb 1976, str. 9). Zapravo se počeci fakulteta mogu pisati od osnutka katedralne škole koju je za vrijeme svoga biskupovanja u Zagrebu (1303–1322) obnovio bl. Augustin Kažotić (usp. IVANDIJA A., *Zagrebačka crkvena /katedralna/ škola...*, BS 39 /1979/ 325–336).

Administrativnim aktom građanskih vlasti od 30. lipnja 1952. naš je fakultet bio rastavljen od državnoga Sveučilišta. Dr. Keilbach je u to vrijeme – uz suradnju naših tada najodličnijih profesora – svojim ustrajnim, vitalnim i znalčkim zala-

ganjem uspio osigurati daljnju egzistenciju fakulteta na novim temeljima, a unutrašnjom ga je reorganizacijom osposobio za daljnju uspješnu budućnost. Na temelju rezolucije Biskupske konferencije Jugoslavije od 22. travnja 1952. te izjave Svete kongregacije za sjemeništa i sveučilišta od 10. rujna 1952. Fakultet otada djeluje kao samostalna crkvenopravna ustanova, priznata od Svete stolice. Tu je odluku Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu Narodne Republike Hrvatske 30. studenoga 1952. primio na znanje. U sve je to dekan dr. Keilbach uložio mnogo svoje životne mudrosti i karakterne ustrajnosti.

Za svoga dekanata uređio je tajništvo i omogućio da ono suvremenije funkcionira. Zalagao se za što solidniju razinu predavanja i ispita. Brinuo se za više znanstveno unapređivanje mladih kadrova. Nastojao je riješiti sasvim nove personalne i ekonomske probleme. U najtežim uvjetima brinuo se za popunjavanje i funkcioniranje biblioteke. Napose se založio da se za daljnji opstanak fakulteta zauzmu svi odgovorni u Crkvi. Njegova jasna misao o najvišim finalitetima takve crkvene ustanove, napose u našim prostorima, njegova staloženost i umješnost u susretima, razgovorima i savjetovanjima doprinijela je da je fakultet u svom novom znanstvenom i pravnom statusu mogao blagotvorno nastaviti svoj trostoljetni i višestoljetni utjecaj.

U jesen 1954. dr. Keilbach prelazi na bečko sveučilište, a od 1956. do umirovljenja 1978. djeluje na Teološkom fakultetu Münchenskoga sveučilišta. U sve to vrijeme on je rado pozivani predavač na mnogim međunarodnim skupovima: u Rimu, Tokiju, Oxfordu, Santo Domingu, Monrealu, Louvainu, Jeruzalemu i dr. Papa Pavao VI. imenovao ga je 1965. svojim kućnim prelatom, a 1968. konzultorom Sekretarijata za one koji ne vjeruju.

Kroz sve to vrijeme Keilbach sa živim zanimanjem prati rad našega fakulteta te je zaslužan za daljnje obogaćivanje naše biblioteke. Na to je mislio i u posljednjim trenucima života. Stoga, kada je Katolički bogoslovni fakultet u Zagrebu zajedno sa Sveučilištem slavio svoju 300. obljetnicu (1669–1969), dr. Keilbach je rado primio našu ponudu te smo bili sretni što smo mu tom prilikom – u časnoj koroni drugih naših počasnih doktora (kard. König, biskup Kuharić, o. Balić, o. Škvorc i dr.) – u znak zahvalnosti i priznanja mogli podijeliti naš počasni doktorat. Poslije je promoviran za počasnog doktora i na sveučilištu u Upsali.

Dr. Keilbach bio je čovjek sav predan svojoj profesiji, i kao profesor filozofije i kao upravnik više znanstvenih institucija i kao svećenik. Nije poznao površnosti. Bio je spreman predavač i plodan pisac. Kao izvrstan predavač i pedagog imao je vrlo veliku ulogu u oblikovanju jedne generacije svećenika u Hrvatskoj i u Jugoslaviji. Njegovi predmeti, naročito psihologija religije te problem Boga u filozofiji – zajedno s predavanjima prof. dra Aleksandra Gahsa o povijesti religija – značili su ne samo veliku prinovu i posuvremenjenje u tadanjoj teološkoj nastavi nego i pravo obogaćenje za budući svećenički pastoralni rad u novonastalim prilikama te za susret s različitim slojevima ljudi na putu od nevjere k vjeri.

Pokojnik je pokopan 2. studenog 1982. g. na starom groblju u Münchenu. Sprovodne je obrede vodio nadbiskup iz Salzburga dr. Karl Berg, pokojnikov kolega iz Germanikuma i sa Gregorijane. Obojica su onih dana ulazili u svoj zlatni misnički jubilej. Uz rodbinu i prijatelje sa Sveučilišta u Münchenu te uz više delegaci-

ja, sprovedu je prisustvovala i naša zagrebačka delegacija. U ime zagrebačke nadbiskupije delegaciju je predvodio pomoćni zagrebački biskup i pokojnikov prijatelj dr. Đuro Kokša, a u ime fakulteta bili su prisutni dr. Bonaventura Duda, dr. Adalbert Rebić i s. Klara M. Dugić, nekoć suradnica prof. Keilbacha, dugogodišnja tajnica našega fakulteta u miru. Od pokojnika se na hrvatskom i njemačkom oprostio mons. dr. Đuro Kokša koji je istaknuo zasluge dra Keilbacha za naš fakultet gdje je uživao poštovanje studenata i cjelokupnoga svećenstva. Bio je zapažena ličnost našega ne samo crkvenoga nego i općekulturnoga života. Umio je uspostaviti dodire s najrazličitijim našim znanstvenicima koji su ga cijenili kao učenjaka i kao svećenika.

U povodu 60. obljetnice njegova života (1968) prijatelji su prof. dru Keilbachu posvetili prigodni zbornik *Wesen und Weisen der Religion*. Uvodnu je riječ napisao njegov stariji kolega iz Germanikuma kardinal dr. Franjo Šeper, tada već pročelnik Svete kongregacije za nauk vjere. U uvodnoj riječi on ističe: „Duge je godine prof. Keilbach zaslužno djelovao na našem fakultetu kao profesor i dekan. Osobite je zasluge stekao u poslijeratnim godinama kada se djelovanje fakulteta moralo postaviti na novu osnovicu. Mi smo mu za to zahvalni.”

U toj zahvalnosti pisao sam i ovaj In memoriam!

Dr. Bonaventura DUDA